

Društvo restavradorjev Slovenije

Gradivo za novinarje

ob podelitvi

NAGRADE IN PRIZNANJ MIRKA ŠUBICA

Ljubljana, 19. november 2018

Spoštovani predstavniki medijev!

Pred Vami je gradivo ob letošnji podelitvi

NAGRADE IN PRIZNANJ MIRKA ŠUBICA ZA LETO 2018

Nagrada Mirka Šubica je stanovska nagrada za življenjsko delo na področju konservatorsko-restavratorske stroke (muzeji, galerije, likovne akademije, zasebne restavratorske delavnice). Leta 2008 je nagrado ustanovilo Društvo restavradorjev Slovenije (DRS) z namenom, da bi konservatorsko-restavratorsko stroko še bolj predstavili javnosti in da bi za izjemne dosežke na strokovnem področju v konservatorsko-restavratorski stroki nagradili strokovnjake, ki pomagajo skrbeti za ohranjanje naravne in kulturne dediščine. Poleg nagrade za življenjsko delo podeljuje društvo tudi priznanja Mirka Šubica za enkratne izjemne dosežke in prispevke pri ohranjanju kulturne dediščine ter predstavljanju in popularizaciji konservatorsko-restavratorske stroke na Slovenskem in v tujini in častno članstvo v Društvo restavradorjev Slovenije.

Prilagamo Vam:

- vabilo na podelitev nagrad in priznanj Mirka Šubica
- poročilo o delu komisije za nagrade in priznanja Društva restavradorjev Slovenije (DRS)
- utemeljitve

Slikovno gradivo boste v obliki zgoščenke prejeli na podelitvi.

Za ostale informacije smo Vam na voljo po telefonu 01/23 43 141 ali na elektronskem naslovu info@slodrs.si. Z veseljem Vam bomo pomagali.

Želimo Vam uspešno delo in prijetno druženje z nami!

Ana Kocjančič
tajnica DRS

mag. Martina Lesar Kikelj
predsednica DRS

DRUŠTVO RESTAVRATORJEV SLOVENIJE **Komisija za nagrade in priznanja DRS**

POROČILO KOMISIJE

Komisija za nagrade in priznanja Mirka Šubica pri Društvu restavradorjev Slovenije (Društvo DRS) je delovala v sestavi:

Predsednica komisije:

dr. Eva Ilec, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož

Člani komisije:

Jernej Hudolin, generalni direktor ZVKDS

Emina Frljak Gašparović, ZVKDS Restavratorski center, Ljubljana

mag. Lucija Močnik Ramovš, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

Univerze v Ljubljani, Ljubljana

dr. Jasna Malešič, Center za konserviranje in restavriranje knjižničnega gradiva,
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

Špela Govže, ZVKDS Restavratorski center, Ljubljana

Ajda Mladenovič, samozaposlena v kulturi

Martina Obid Mlakar, samozaposlena v kulturi

Tina Buh, Narodna galerija, Ljubljana

Komisija za nagrade in priznanja Društva DRS se je sestala trikrat. V predpisanem roku je na razpis pravočasno prispelo 9 predlogov:

- dva predloga za nagrado (za življenjsko delo) Mirka Šubica
- sedem predlogov za priznanja Mirka Šubica
- za častnega člana ni bil poslan noben predlog.

Na podlagi sestankov in ogledov na terenu se je komisija za nagrade in priznanja Društva DRS odločila, da:

Nagrado Mirka Šubica v letu 2018 prejme

1. **dr. Živa Deu** za življenjsko delo pri raziskovanju, ohranjanju in predstavljanju slovenske podeželske stavbne dediščine.

Priznanje Mirka Šubica za leto 2018 prejmejo:

1. **mag. Jelka Kuret** za vodenje, koordinacijo, uspešno in inovativno reševanje problematike ter delo na fragmentih z gradu Križ pri Komendi.
2. **mag. Nina Žbona** za konservatorsko-restavratorske posege na kamnitih kipih *Zakon* in *Moč* kiparja Josefa Beyerja in za izdelavo kopij, nameščenih ob vhodu v vladno palačo v Ljubljani.
3. **mag. Nataša Nemeček in Igor Ravbar** za izjemne dosežke pri konservatorsko-restavratorski obdelavi japonskega orožja in bojne opreme ob razstavi *Poti samurajev*.

Častno članstvo Društva restavratorjev Slovenije se letos ne podeli.

dr. Eva Ilec
predsednica komisije

Nagrado Mirka Šubica v letu 2018

prejme

dr. Živa Deu

za življenjsko delo pri raziskovanju, ohranjanju in predstavljanju slovenske podeželske stavbne dediščine.

Dr. Živa Deu, redna profesorica Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani v pokoju, je svoje strokovno in znanstveno delo posvetila predvsem zaščiti in ohranjanju stavbne dediščine slovenskega prostora.

Na prvi pogled se zdi, da njena prizadevanja niso neposredno povezana s področjem konservatorstva-restavratorstva, a to ne drži. Dr. Živa Deu se sicer ni usmerila v delo na vrhunskih spomenikih in likovnih mojstrovinah, temveč v ohranjanje dediščine, ki nas obkroža ali, natančneje rečeno, izginja v našem okolju. Je ena redkih slovenskih arhitektk, ki se je s svojim delovanjem usmerila med ljudi in jim v tridesetletni karieri odstirala vrednote stavbne dediščine, katere lastniki so in s katere ohranjanjem ne delujejo le zase, temveč za širšo skupnost in dediščino vseh nas.

Velik del njenih prizadevanj je bil namenjen širokemu krogu javnosti, saj ji je posvetila številne nastope, razstave, intervjuje in dokumentarne oddaje na televiziji in radiu. V svojem obsežnem opusu opozarja na raznolike podobe slovenske bivanjske kulture, njene likovne dosežke in rokodelske mojstrovine. Veliko javnih nastopov namenja lokalnim skupnostim in odločevalcem o razvoju in ohranjanju podedovanega. S svojo angažiranostjo vzbuja med ljudmi pozornost na tisto, kar je bilo samoumevno pozabljeno, pozornost na likovne vrednote dediščine, ki bogatijo naše življenje in ustvarjajo kakovostno bivalno okolje.

Kot profesorica na Fakulteti za arhitekturo je od leta 2000 pa vse do upokojitve uvajala bodoče arhitekto v preno in konserviranje-restavriranje stavbne dediščine in bivanjske kulture. Z generacijami študentov je izvajala arhitekturne delavnice na

terenu, tudi mednarodne, opozarjala na kakovostno izročilo stavbarjev in rokodelcev ter na prezrte potenciale dediščine za razvoj sodobne arhitekture in trajnostne gradnje.

Neprecenljive vrednosti je tudi njeno obsežno raziskovalno in publicistično delo. Objave prispevkov o vrednotah naše stavbne dediščine segajo od najbolj poljudnih do strokovnih in znanstvenih publikacij, s katerimi posega tudi v mednarodni prostor. Njeno redno objavljane dognanj dosega tisoče bralcev. Opozarja na kakovostne prvine arhitekture in naselij ter rokodelske mojstrovine v stavbarstvu, ohranjene s pravilnimi postopki.

Med publikacijami s tehničnimi navodili omenimo samo dve monografiji:

- *Obnova stanovanjskih stavb na slovenskem podeželju*, ki je nepogrešljiv pripomoček načrtovalcem, izvajalcem in investitorjem, ter
- navodila za restavriranje in razvoj naselbinske dediščine v monografiji *Kostanjevica na Krki : poplavna ogroženost kulturne dediščine*.

Svoje znanje je preizkusila tudi v praksi in poleg številnih svetovanj lastnikom dokazala, da obnovljena stavbna dediščina dviguje kakovost bivanja ter ohranja rokodelska znanja in ne nazadnje tudi podobo naše dežele.

Delo dr. Žive Deu je izjemno dragocen prispevek pri utrjevanju pomena dediščine, tudi zaradi odgovornosti do prihodnjih generacij, ki bodo ustvarjalnost preteklih rodov lahko razumele ali uživale prav po zaslugi njenega dela. Zato si prof. dr. Živa Deu zasluži nagrado Mirka Šubica za življenjsko delo na področju raziskovanja, ohranjanja, popularizacije ter konserviranja-restavriranja slovenske stavbne dediščine.

Priznanje Mirka Šubica za leto 2018

prejme

mag. Jelka Kuret

za vodenje, koordinacijo, uspešno in inovativno reševanje problematike ter delo na fragmentih z gradu Križ pri Komendi.

Mag. Jelka Kuret, specializirana za področje stenskih poslikav, je konservatorka-restavratorka, ki deluje s posluhom za umetnino in z željo po iskanju novih, inovativnih rešitev. Svoje znanje kali predvsem na področju snetih stenskih poslikav iz različnih obdobj, ki jih depo Restavratorskega centra hrani že desetletja. Ob tem išče najprimernejše rešitve in se povezuje z različnimi posamezniki ter institucijami, med drugim tudi z Institutom Jožef Stefan, Biotehniško fakulteto ipd.

V atelje Restavratorskega centra je bil leta 2017, v sklopu priprav na razstavo Srednjeveška Ljubljana, iz depoja Mestnega muzeja Ljubljana pripeljan večji fragment poslikave z motivom bitke iz 2. polovice 16. stoletja, ki je nekoč krasila slavnostno dvorano renesančnega gradu Križ pri Komendi. Po začetni raziskavi historiata ter pripravi diplomskega dela na univerzitetnem študiju programa prve stopnje oddelka za restavracijsko umetnost na ALUO ob Jelkinem somentorstvu se je izkazalo, da depo muzeja hrani še en fragment s prizorom bitke. Šlo je za drugi del iste poslikave, ki upodablja bitko pri Sisku z Andrejem Auerspergom na konju.

Kar je bilo sprva zastavljeno kot enostavna prezentacija nekega snetega fragmenta poslikave, se je zaradi Jelkine temeljite raziskave zgodovine in provenience fragmentov razvilo v zahteven projekt. Ugotovitev, da gre za povezana fragmenta enotnega prizora, ki ju je mogoče združiti v celoto, je vodila v popolnoma drugačen restavratorski pristop, kot je bil sprva predviden. Prilagojeni koncept predstavitve in ozko časovno omejitev zaradi datumsko napovedane razstave v Mestnem muzeju, je Jelka s strokovno pomočjo sodelavke Saše Snój sprejela kot velik izziv. Posegi so

vključevali reševanje nenatančnih izvedb starih restavratorskih posegov, umeščanje fotografskih rekonstrukcij k originalnim fragmentom, pri čemer je bila uporabljena tehnologija za prenos barvne podobe na površino stene Tatoowall, prilagajanje prezentacije velikosti umetnine in izdelavo shematiziranega štukaturnega okvirja v posnemanju originalne postavitve, pri čemer je bilo treba paziti na enostavno sestavljanje in rokovanje, ki ju zahteva muzejska predstavitev. Izzive je Jelka Kuret reševala z združitvijo klasičnih in sodobnih metod dela, kar je ob podpori in spremljanju strokovne komisije pripeljalo do izredno uspešne končne prezentacije.

Priznanje Mirka Šubica za leto 2018

prejme

mag. Nina Žbona

za konservatorsko-restavratorske posege na kamnitih kipih *Zakon in Moč* kiparja Josefa Beyerja in za izdelavo kopij, nameščenih ob vhodu v vladno palačo v Ljubljani.

Originalni kamniti skulpturi *Zakon in Moč* dunajskega kiparja J. Beyerja iz leta 1898 sta bili demontirani in prepeljani v atelje oddelka za kamen Restavratorskega centra konec leta 2013. Številni posegi v preteklosti in večletna neposredna izpostavljenost so povzročili takšno stanje skulptur, da je bila v dogovoru z upravljavcem, pristojno konservatoriko ZVKDS OE Ljubljana in delovno komisijo sprejeta odločitev, da je originala najbolj korektno nadomestiti s kvalitetnima kopijama v naravnem kamnu.

Poseg se je začel leta 2015 in končal s postavitvijo kopij na lokaciji jeseni 2017. Nina Žbona je z vodenjem sodelavcev konservatorjev-restavratorjev in svojim delom poskrbela, da so bili opravljeni vse predhodne in dodatne naravoslovne raziskave originalnih in sekundarnih materialov na skulpturah, pregled arhivskega gradiva avtorjevega opusa ter ogled avtorjevih del v Avstriji in na Hrvaškem.

Skulpturi sta bili v preteklost večkrat restavrirani, na kar so kazali številni sekundarni sloji neustreznih materialov. Raziskave so pokazale tudi del enega starejših posegov, ko so originalno površino na nekaterih mestih ponovno klesali in jo pri tem dodatno poškodovali.

Nina Žbona je na osnovi trenutnega stanja originalov in izkušenj na tem področju kot najustreznejšo metodo predlagala izdelavo kopij s kombinacijo novejših tehnologij in tradicionalne obdelave, in sicer 3D tehnologije, rezkanja na CNC strojih in zaključne ročne površinske obdelave. Gre za prvi primer izdelave kopije v naravnem kamnu velikih dimenzij s tovrstno kombinacijo tehnologij pri nas. Surov blok kamna, iz

katerega je bila narejena posamezna kopija, je obsegal skoraj 5 m³. Treba je poudariti, da je bilo treba vsak premik in prevoz teh blokov – kipov skrbno načrtovati, upoštevati vse varnostne ukrepe in predvideti vso potrebno mehanizacijo za transport in za montažo na lokaciji.

Vsi pristopi, načrtovanje, vodenje in povezovanje različnih strokovnjakov, obrtnikov, ustanov in posameznikov, uporabljene tehnologije in končni rezultat, ki je izjemen dosežek in napredek za konservatorsko-restavratorsko stroko, so razlog, da se mag. Nini Žbona podeli priznanje Mirka Šubica v letu 2018.

Priznanje Mirka Šubica za leto 2018

prejmeta

mag. Nataša Nemeček in Igor Ravbar

za izjemne dosežke pri konservatorsko-restavratorski obdelavi japonskega orožja in bojne opreme ob razstavi *Poti samurajev*.

Samurajska oborožitev je vsaj v slovenskem muzealstvu razmeroma eksotična, številčno šibko zastopana skupina gradiva, a se nedvomno uvršča med tiste redkosti, ki ji splošna javnost posveča veliko pozornosti. Morda posebej zanimiva pa je s konservatorskega stališča, saj njeno varovanje zaradi zapletene, občutljive konstrukcije prinaša težavne izzive.

V Sloveniji smo tradicionalno japonsko orožje prvič poglobljeno tematizirali z razstavo *Poti samurajev* (30. 5. – 5. 11. 2018), na kateri smo predstavili izbrane primerke iz Narodnega muzeja Slovenije in več zasebnih zbirk. To pa je bil pravzaprav le zaključek veliko daljšega raziskovalnega procesa, h kateremu sta ključno prispevala muzejska konservatorja-restavratorja Igor Ravbar in mag. Nataša Nemeček.

Prav konservatorske pobude so bile odločilen povod, zakaj je dotlej povsem pozabljena zbirka japonskega orožja v Narodnem muzeju Slovenije okrog leta 2003 prvič postala predmet resne strokovne obravnave. Spoznanje, da je to gradivo samo po sebi dragoceno in zahteva posebno skrb, je najprej vodilo sistematično konservatorsko-restavratorsko obdelavo, ki je občutljive, pogosto tudi že precej poškodovane predmete zaščitila pred nadaljnjim propadanjem. Doživela pa je tudi ugodne odmeve v javnosti in naposled sprožila začetek še ambicioznejšega, bolj poglobljenega dela, ki je zajelo tudi sorodno gradivo iz drugih javnih in zasebnih zbirk.

Brez odločilnega deleža obeh nagrajencev razstave *Poti samurajev* bržkone nikoli ne bi bilo. Poleg prispevka k uspešni realizaciji razstave sta s svojimi besedili obogatila spremno znanstveno monografijo, posebej pa je treba opozoriti na samoiniciativnost, s katero sta iskala ustrezne rešitve v domači stroki še nikoli videnih problemov. K sodelovanju sta pritegnila tudi številne domače in tuje specialiste, zato je bilo postopoma mogoče uvajati nova, pri nas še nikoli uporabljena sredstva in pristope ter izvesti pionirske naravoslovne raziskave, zlasti laka uruši.

S sodelovanjem pri razstavi *Poti samurajev* sta kandidata daleč preseгла običajno delo slovenskih konservatorjev-restavradorjev. Njun prispevek ni ostal omejen na fizično nego kulturne dediščine, temveč je suvereno segel na raven samostojnega znanstvenega dela in utiranja svežih metodoloških poti. Domači stroki ga torej lahko upravičeno postavimo za svetel zgled in dober primer uveljavljanja konservatorsko-restavratorskega poklica. Zato jima Društvo restavradorjev Slovenije z veseljem podeljuje priznanje Mirka Šubica za leto 2018.

Pokrovitelji podelitve Nagrad in priznanj Mirka Šubica za leto 2018 so:

**LIVARNA KAMŠEK, LIVARTIS d.o.o., Volavljje 13,
1000 Ljubljana**

ZARJA ELEKTRONIKA d.o.o. – proizvodnja, montaža,
inženiring in projektiranje sistemov in naprav za tehnično
zaščito, Poličeva pot 1, 1241 Kamnik

GEA CONSULT, Inženiring, projektiranje in svetovanje d.o.o.,
Mestni trg 5, 4220 Škofja Loka

ELEA IC d.o.o., Projektiranje in svetovanje, Dunajska cesta
21, 1000 Ljubljana

MIZARSTVO JANEZ NOVAK, s.p., Spodnje brezovo8, 1294
Višnja Gora

SAMSON KAMNIK, d.o.o., Kovinarska cesta 28, 1241
Kamnik

